

130 ΧΡΟΝΙΑ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΥΠΟΒΡΥΧΙΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΥΠΟΒΡΥΧΙΩΝ
HELLENIC SUBMARINERS ASSOCIATION

1886-2016

1886-2016

130 ΧΡΟΝΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΥΠΟΒΡΥΧΙΩΝ

Στα τέλη του 1800, η προοπτική της ανάπτυξης ενός πρακτικού υποβρύχιου σκάφους ενδιέφερε πολλά από τα Ευρωπαϊκά κράτη,

Υπάρχει αναφορά ότι ο Έλληνας μηχανικός Ν.Γρυπάρης κατασκεύασε ένα πειραματικό υποβρύχιο, ονόματι «ΓΡΥΠΑΡΑ» στο 1880 και το δοκίμασε στα νερά του Φαλήρου. Δεν υπάρχει κανένα αρχείο που να πιστοποιεί ότι κατασκεύασε ένα κανονικού μεγέθους λειτουργικό υποβρύχιο.

Το 1885, ο Αγγλικής καταγωγής George William Garrett παρήγαγε ένα σχέδιο για υποβρύχιο που να δύναται να βάλει торπίλες το οποίο κατασκευάστηκε από τον Σουηδό κατασκευαστή πλοίων Thorsten Nordentfelt. Στις δοκιμές για το "NORDENFELT (I)" όπως ονομάστηκε προσκλήθηκαν και παρευρέθηκαν παρατηρητές του ναυτικού από πολλές Ευρωπαϊκές και Λατινο-Αμερικάνικες χώρες, αλλά δεν έμειναν εντυπωσιασμένοι. Όμως η Ελληνική κυβέρνηση αποφάσισε να το αγοράσει για 9.000 Βρετανικές λίρες. Το Ελληνικό Ναυτικό το δοκίμασε στα νερά του Φαλήρου, χωρίς ικανοποιητικά αποτελέσματα. Παρέμεινε στην δύναμη του στόλου μέχρι το 1901, χωρίς να είναι επιχειρησιακό.

ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ (1912-1913)

Το Σεπτέμβριο του 1910, η Ελλάδα παραγγέλνει δύο Καταδυόμενα (όπως ονομαζόντουσαν τότε τα ΥΠΟΒΡΥΧΙΑ) στην Γαλλία. Το 1912 παραλαμβάνεται το καταδυόμενο «ΔΕΛΦΙΝ» και το 1913 το «ΞΙΦΙΑΣ».

Το «ΔΕΛΦΙΝ» ήταν το πρώτο υποβρύχιο παγκοσμίως που εκτέλεσε κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών πολέμων (1912-13), βολή торπίλης μάχης υποβρυχίως στις 09/12/1912, εναντίον του τουρκικού καταδρομικού «Μετζητιέ» κοντά στην Τένεδο η οποία ήταν ανεπιτυχής.

Το 1914 ιδρύεται ο Σταθμός Καταδυομένων ο οποίος έχει την ευθύνη διοίκησης και ελέγχου των καταδυομένων (υποβρυχίων) ο οποίος μετονομάζεται σε Ανωτέρα Διοίκηση Υποβρυχίων το 1927.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Η Ελλάδα βρίσκεται με την έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου να έχει στη δύναμη του Βασιλικού Ναυτικού έξι υποβρύχια. Τα υποβρύχια «ΚΑΤΣΩΝΗΣ (Υ-1)» και «ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ (Υ-2)» που είχαν παραγγελθεί το 1925 και τα υποβρύχια «ΠΡΩΤΕΥΣ (Υ-3)», «ΝΗΡΕΥΣ (Υ-4)», «ΤΡΙΤΩΝ (Υ-5)» και «ΓΛΑΥΚΟΣ (Υ-6)» που είχαν παραγγελθεί το 1927. Και τα έξι υποβρύχια ήταν Γαλλικής ναυπήγησης. Όχι τόσο η παλαιότητα της κατασκευής τους αλλά κυρίως η παρωχημένη για την εποχή τεχνολογία τους, αν και δημιουργούσε πολλαπλά προβλήματα στα πληρώματά τους, δεν στάθηκε εμπόδιο στο να αναλάβουν δράση από τις πρώτες μέρες του Ελληνοϊταλικού πολέμου.

Μία φράση του αιμνήστου Ναυάρχου Σακελλαρίου, Αρχηγού Στόλου στη περίοδο του πολέμου αποδίδει καλύτερα από κάθε άλλο σχολιασμό την κατάστασή τους: «...μόνο από το Ελληνικό Ναυτικό και από τα άξια πληρώματα τους, μπορούσαν να διατηρηθούν στην ενέργεια και να δράσουν, ενώ σε οποιοδήποτε άλλο κράτος θα ήταν εκτός υπηρεσίας...».

Και τα έξι Υ/Β είχαν επιτυχίες κατά τη δράση τους στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Η ηρωική τους δράση αποτυπώθηκε με χρυσά γράμματα στην ιστορία. Βυθίστηκαν όμως τέσσερα (4) υποβρύχια.

Πρώτο το Υ/Β ΠΡΩΤΕΥΣ (Υ-3) στην 3η αποστολή του και μετά από επιτυχή торπι

λική προσβολή ενός Ιταλικού οπλιταγωγού, εντοπίζεται, προσβάλλεται και αΰτανδρο (μεόλο το πλήρωμα του, 48 άτομα) στην Αδριατική δυτικά της ελληνικής νήσου Σάσων στις 29/12/1940.

Μετά την κατάρρευση του μετώπου, τον Απρίλιο του 1941 ο ελληνικός στόλος αποδημεί (μεταφέρεται) στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου και εντάσσεται στις συμμαχικές δυνάμεις.

Δεύτερο το Υ/Β ΓΛΑΥΚΟΣ (Υ-6) με 2 αποστολές κατά τις οποίες βύθισε 2 εχθρικά πλοία, ευρισκόμενο για επισκευή στο λιμένα της Μάλτας βομβαρδίζεται κατά την διάρκεια γερμανικής αεροπορικής επιδρομής στις 27/2/1942 και στις 4/4/1942. Ήδη από το δυναμικό του έχουν απωλεσθεί 3 άτομα.

Τρίτο το Υ/Β ΤΡΙΤΩΝ (Υ-5) με 15 αποστολές, κατά τις οποίες βύθισε 6 εχθρικά πλοία, στην 15η αποστολή βυθίζεται στο στενό Καφηρεύς στις 16/11/1942, με απώλεια 21 μελών του πληρώματος και 3 επιβαινόντων. Από τα υπόλοιπα μέλη 30 αιχμαλωτίστηκαν και 2 διέφυγαν.

Τέταρτο το Υ/Β ΚΑΤΣΩΝΗΣ (Υ-1) με 7 αποστολές κατά τις οποίες βύθισε 6 εχθρικά πλοία, στην 7η αποστολή βυθίζεται βορειώς της νήσου Σκιάθος, στις 14/11/1943, με απώλεια 32 μελών του πληρώματος του. Από τα υπόλοιπα μέλη 17 αιχμαλωτίστηκαν και 3 διέφυγαν.

Το Υ/Β ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ (Υ-2) είχε 14 αποστολές κατά τις οποίες βύθισε 16 εχθρικά πλοία. Ο κυβερνήτης του, Υποπλοίαρχος Ν. Ρουσσέν σκοτώνεται κατά τις επιχειρήσεις ανακατάληψης των πλοίων από τους στασιαστές στην Αλεξάνδρεια. Μετά τον παροπλισμό του ο πυργίσκος του τοποθετήθηκε στον προαύλιο χώρο του Ναυτικού Μουσείου Ελλάδος στον Πειραιά.

Το Υ/Β ΝΗΡΕΥΣ (Υ-4) είχε 19 αποστολές κατά τις οποίες βύθισε 5 εχθρικά πλοία. Στις 5/12/1942 λόγω των απωλειών των τριών ελληνικών υποβρυχίων η βρετανική κυβέρνηση παραχωρεί στο Ελληνικό Βασιλικό Ναυτικό το πρώην ιταλικό υποβρύχιο «PERLA» που είχε καταληφθεί από τους Βρετανούς και ονομάζεται «Υ/Β ΜΑΤΡΩΖΟΣ (Υ-7)». Έλαβε μέρος σε τέσσερις (4) πολεμικές περιπολίες.

Στις 13/10/1943 και μετά την απώλεια του Υ/Β ΚΑΤΣΩΝΗΣ (Υ-1), προστίθεται στο στολίσκο υποβρυχίων επί δανεισμό από την βρετανική κυβέρνηση το «Υ/Β ΠΙΠΙΝΟΣ (Υ-8)», πρώην βρετανικό υποβρύχιο «HMS VELDT (P-71)». Εκτέλεσε 7 αποστολές και βύθισε ένα εχθρικό πλοίο.

ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΟΥ Β΄ Π.Π.

Μετά το τέλος του Β΄ Π.Π. ο ελληνικός στολίσκος υποβρυχίων αυξάνεται με υποβρύχια υπό δανεισμό από την βρετανική κυβέρνηση.

Υ/Β ΔΕΛΦΙΝ (Υ-9) 23/04/1945 Πρώην βρετανικό υποβρύχιο «HMS VENGEFUL (P-86)».

Υ/Β ΞΙΦΙΑΣ (Υ-10) 25/07/1945 Πρώην βρετανικό υποβρύχιο «HMS UNTIRING (P-59)».

Υ/Β ΑΜΦΙΤΡΙΤΗ (Υ-11) 09/08/1945 Πρώην βρετανικό υποβρύχιο «HMS UPSTART (P-65)».

Υ/Β ΤΡΙΑΙΝΑ (Υ-14) 29/05/1946 Πρώην βρετανικό υποβρύχιο «HMS VOLATILE (P-96)».

Υ/Β ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ (Υ-15) 29/05/1946 Πρώην βρετανικό υποβρύχιο «HMS VIRULENT (P-95)».

Τα δανεικά αυτά βρετανικά υποβρύχια επεστράφησαν σταδιακά μέχρι και τον Οκτώβριο του 1958.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Το 1957 ξεκινάει η αντικατάσταση των βρετανικών Υ/Β με υποβρύχια αμερικανικής προέλευσης. Προστίθενται στον στόλο τα:

Υ/Β ΠΟΣΕΙΔΩΝ (Υ-16/Σ-78) 10/08/1957.	Πρώην «USS LAPON (SS-260)».
Υ/Β ΑΜΦΙΤΡΙΤΗ (Υ-17/Σ-09) 21/04/1958.	Πρώην «USS JACK (SS-259)».
Υ/Β ΤΡΙΑΙΝΑ (Σ-86) 26/02/1965.	Πρώην «USS SCABBARDFISH (SS-397)».
Υ/Β ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ(Σ-114)26/07/1972.	Πρώην «USS HARDHEAD (SS-365)».
Υ/Β ΚΑΤΣΩΝΗΣ (Σ-115) 29/10/1973	Πρώην «USS REMORA (SS-487)».

ΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Το 1970 η ελληνική κυβέρνηση αποφασίζει την αγορά καινούργιων και σύγχρονης τεχνολογίας υποβρυχίων και στρέφει το ενδιαφέρον της ξανά στην Ευρώπη. Παραγγέλλει τα Υ/Β τύπου 209 από την τότε Δ. Γερμανία. Το Υ/Β ΓΛΑΥΚΟΣ, το πρώτα αυτού του τύπου, ήταν την εποχή εκείνη το πλέον σύγχρονο συμβατικής πρόωσης υποβρύχιο.

Υ/Β τύπου 209/1100

Υ/Β τύπου 209/1200

Υ/Β ΓΛΑΥΚΟΣ	(S-110)	06/09/1971	Υ/Β ΠΟΣΕΙΔΩΝ	(S-116)	21/03/1979
Υ/Β ΝΗΡΕΥΣ	(S-111)	10/02/1972	Υ/Β ΑΜΦΙΤΡΙΤΗ	(S-117)	03/07/1979
Υ/Β ΤΡΙΤΩΝ	(S-112)	08/08/1972	Υ/Β ΩΚΕΑΝΟΣ	(S-118)	5/11/1979
Υ/Β ΠΡΩΤΕΥΣ	(S-113)	23/11/1972	Υ/Β ΠΟΝΤΟΣ	(S-119)	18/04/1980

Αξιοσημείωτο είναι ότι για το τελευταίο Υ/Β, μέρος της δαπάνης αγοράς, κατέβαλαν οι Έλληνες Πόντιοι και προς τιμήν τους έλαβε το όνομα «ΠΟΝΤΟΣ».

Τα τέσσερα Υ/Β τύπου 209/1100 εκσυγχρονίζονται με το πρόγραμμα «**NEPTUNE I**» από το 1991-2000, έχοντας τη δυνατότητα βολής υποβρυχίου **Κ/Β HARPOON**.

Το «Υ/Β ΩΚΕΑΝΟΣ (S-118)» εκσυγχρονίζεται στα ελληνικά ναυπηγεία Σκαρामαγκά (ΕΝΑΕ) με το πρόγραμμα «**NEPTUNE II**» από το 2004-2014, έχοντας τη δυνατότητα βολής υποβρυχίου **Κ/Β HARPOON** και προσθήκη συστήματος αναερόβιας πρόωσης (**AIP**).

ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ

Η Ελλάδα πάλι πρωτοπορεί και θα είναι η πρώτη που θα παραλάβει υποβρύχιο τύπου 214, ο οποίος επιπρόσθετα με την αναερόβια πρόωση (AIP), θα χρησιμοποιήσει κύτταρα καυσίμων αντί για μηχανές diesel για να επαναφορτίσει μπαταρίες εν κινήσει (αν και θα είναι ακόμα εξοπλισμένο με μηχανές diesel). Η ελληνική κυβέρνηση θα παραγγείλει 4 υποβρύχια τύπου 214.

Το πρώτο υποβρύχιο κατασκευάζεται στο Κίελο της Γερμανίας όπως και τα προηγούμενα τύπου 209 ενώ τα επόμενα 3 ναυπηγούνται στα ελληνικά ναυπηγεία Σκαρामαγκά (ΕΝΑΕ).

Υ/Β τύπου 214

Υ/Β ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ	(S-120)	27/10/2010
Υ/Β ΠΙΠΙΝΟΣ	(S-121)	06/10/2014
Υ/Β ΜΑΤΡΩΖΟΣ	(S-122)	23/06/2016
Υ/Β ΚΑΤΣΩΝΗΣ	(S-123)	23/06/2016

ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΑΠΩΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΥΠΟΒΡΥΧΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ Β΄ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ

Το ξέσπασμα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου βρίσκει την Ελλάδα με έξι Υ/Β (ΚΑΤΣΩΝΗΣ, ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ, ΠΡΩΤΕΥΣ, ΝΗΡΕΥΣ, ΤΡΙΤΩΝ, ΓΛΑΥΚΟΣ). Τα Υ/Β αυτά, είχαν ναυπηγηθεί το 1927 - 28 είχαν δηλαδή ηλικία άνω των 12 ετών. Όχι τόσο η παλαιότητα της κατασκευής τους αλλά κυρίως η παρωχημένη για την εποχή τεχνολογία τους, αν και δημιουργούσε πολλαπλά προβλήματα στα πληρώματά τους, δεν στάθηκε εμπόδιο στο να αναλάβουν δράση από τις πρώτες μέρες του Ελληνοϊταλικού πολέμου. Μέχρι το τέλος του πολέμου χάθηκαν τα ΠΡΩΤΕΥΣ – ΓΛΑΥΚΟΣ – ΤΡΙΤΩΝ – ΚΑΤΣΩΝΗΣ. Πώς όμως χάθηκαν αυτά τα Υ/Β; ποια ήταν η τελευταία τους δράση;

Υ/Β ΠΡΩΤΕΥΣ

Το απόγευμα της 26ης Δεκεμβρίου 1940, απέπλευσε από τον Ναύσταθμο για την τρίτη περιπολία του. Έλαβε αποστολή να εκτελέσει πολεμική περιπολία στο στενό του ΟΤΡΑΝΤΟ και ειδικότερα στην περιοχή έξω από τον κόλπο της Αυλώνας, με προγραμματισμένη επιστροφή στη Βάση του την 8 Ιανουαρίου 1941. Στις 10 το πρωί στις 29 Δεκεμβρίου 1940 το ελληνικό ατμόπλοιο ΙΩΝΙΑ, υπέκλεψε σήμα SOS, ακολουθούμενου από το σήμα κινδύνου λόγω επιθέσεως από Υ/Β. Και τα δύο σήματα αυτά προέρχονταν από το Ιταλικό ατμόπλοιο SARDEGNA σε στίγμα που βρισκόταν στην είσοδο του κόλπου Αυλώνας. Τα σήματα αυτά τα αναδιαβίβασε στο Αρχηγείο Ναυτικού. Στην περιοχή του στίγματος δρούσε το Υ/Β ΠΡΩΤΕΥΣ και όσοι γνώριζαν τον τομέα του, στο άκουσμα αυτής της είδησης, πανηγύριζαν για την επιτυχία του αυτή. Η ευφορία αυτή στο προσωπικό του Ναυτικού αλλά και στην ελληνική κοινή γνώμη κρατούσε μέρες, αλλά το Υ/Β για όλο το παραπάνω χρονικό διάστημα δεν έδινε σημεία ζωής. Στους γνωρίζοντες τις διαδικασίες των Υ/Β, η ανησυχία για την τύχη του μεγάλωνε, επειδή για μέρες ακόμη, το Υ/Β εξακολουθούσε να τηρεί την περίεργη σιγή του. Πέρασε και η ημερομηνία επιστροφής του που ήταν στις 8 Ιανουαρίου 1941 και η αγωνία και η ανησυχία αυξανόταν που το Υ/Β δεν είχε φανεί στο Ναύσταθμο. Έτσι στις 09:25 της 10 Ιανουαρίου 1941 στην αγωνιώδη προσμονή, έριξε μακάβριο φως, μια σχετική είδηση του ραδιοφωνικού σταθμού της Ρώμης. Σύμφωνα με την είδηση αυτή στις 10 το πρωί της 29ης Δεκεμβρίου 1940, το Ιταλικό Τορπιλοβόλο ΑΝΤΑΡΕΣ αντελήφθη ίχνη Τ/Λ και αμέσως μετά 3 ν.μ μακριά του είδε την πλήρη ενός Υ/Β για λίγο έξω από τη θάλασσα. Το Ιταλικό σκάφος κατευθύνθηκε ταχύτατα προς το σημείο που είχε γίνει ορατό το Υ/Β, ετοιμάζοντας ταυτόχρονα 4 βόμβες βάθους ρυθμισμένες να εκραγούν σε μέγιστο βάθος. Ενώ ετοιμαζόταν για την βολή ξαφνικά μπροστά του εμφανίστηκε πάλι το ΠΡ τμήμα του Υ/Β μέχρι τον πυργίσκο να βγαίνει από την θάλασσα. Ακολούθησε βίαιος εμβολισμός του Υ/Β. Η αντίστροφη μέτρηση αρχίζει. Το Τορπιλοβόλο έπαθε αρκετές ζημιές με τον εμβολισμό αλλά κατόρθωσε να ρίξει τις βόμβες του. Το Υ/Β αναδύθηκε τελείως για λίγο με μεγάλη κλίση και αμέσως εξαφανίστηκε κάτω από τα νερά. Μετά από λίγο εμφανίστηκαν στην επιφάνεια της θάλασσας φυσαλίδες, κηλίδες πετρελαίου και συντρίμια. Από το Ιταλικό πλοίο καθαιρέθηκε βάρκα για ανεύρεση και περισυλλογή ναυαγών αλλά μόνο συντρίμια μαζεύτηκαν. Αυτές οι λεπτομερείς ειδήσεις οδήγησαν στο θλιβερό συμπέρασμα της ένδοξης απώλειας του Υ/Β.

Το Υ/Β ΠΡΩΤΕΥΣ Υ-3 ήταν το πρώτο που απωλέσθηκε και η απώλειά των 48 μελών του, λύπησε βαθύτατα όλο το ναυτικό και ιδιαίτερα το προσωπικό των υπολοίπων Υ/Β, αλλά ταυτόχρονα γιγάντωσε ακόμα περισσότερο τις ψυχές τους. Ο χαμός του συγκλόνησε την Ελληνική κοινή γνώμη, γιατί ήταν παράλληλα και η πρώτη απώλεια του Ναυτικού μας.

Υ/Β ΓΛΑΥΚΟΣ

Μετά τον κατάπλου του ελληνικού στόλου στην Αλεξάνδρεια, το Υ/Β ΓΛΑΥΚΟΣ εντάχθηκε όπως όλα τα ελληνικά Υ/Β, στη δύναμη του συμμαχικού στόλου, με κυβερνήτη τον πλωτάρχη Βασίλη Αρσλάνογλου. Κατά τη διάρκεια της πρώτης πολεμικής του περιπολίας βύθισε δύο μικρά φορτηγά πλοία. Από τα τέλη του '41 το Υ/Β ΓΛΑΥΚΟΣ και μετά το τέλος της δεύτερης πολεμικής περιπολίας του, βρίσκεται στη Βαλέτα της Μάλτας για γενική επισκευή. Στις 27 Φεβρουαρίου 1942 το λιμάνι της Βαλέτα, δέχεται επίθεση από την γερμανική Luftwaffe. Κατά την επίθεση αυτή σκοτώνονται ο Κυβερνήτης του υποβρυχίου Πλωτάρχης Βασίλης Αρσλάνογλου και ο Ανθυποπλοίαρχος Ιωάννης Κωστάκος. Στις 4 Απριλίου 1942 το λιμάνι δέχεται και πάλι επίθεση από τα γερμανικά αεροσκάφη, με αποτέλεσμα το ανήμπορο να αντιδράσει Υ/Β, να βληθεί και να βυθιστεί άδοξα μέσα σε δυο λεπτά. Η διασωθείσα σημαία του βρίσκεται στο γραφείο του Διοικητού Υ/Β.

Υ/Β ΤΡΙΤΩΝ

Στην 15η πολεμική περιπολία του, με κυβερνήτη τον υποπλοίαρχο Ε. Κοντογιάννη, στις 16 Νοεμβρίου 1942 ευρισκόμενο στο στενό Καφηρέα με αποστολή την αποβίβαση πρακτόρων και πολεμικού υλικού στην Κάρυστο, εντοπίζει εχθρική νηοπομπή και επιτίθεται. Εντοπίζεται όμως και καταδιώκεται από Γερμανικό ανθυποβρυχιακό. Η καταδίωξη άρχισε στην περιοχή έξω από το Γαύριο της Άνδρου στις 18.30 και τελείωσε στις 22.35 βόρεια του στενού Καφηρέα. Μετά από πέντε επιθέσεις με συνολικά 58 Βόμβες βάθους και αφού αχρηστεύθηκαν τα πηδάλια βάθους και διευθύνσεως, τα βαθύμετρα, οι αντλίες, η γυροσκοπική πυξίδα, χαλάρωσαν οι σφιγκτήρες των καθόδων, αχρηστεύθηκε ο δεξιός κινητήρας του υποβρυχίου, κατέπεσε ο άξονας της αριστερής μηχανής, έσπασαν οι κοχλίες στήριξης των μηχανών και άρχισε να εκλύεται χλώριο από τις βρεγμένες συστοιχίες, ο Κυβερνήτης διέταξε ανάδυση και «εξόρμηση δια πυροβόλου». Η άνισος αλλά ηρωική αναμέτρηση καταλήγει στη βύθιση δια εμβολισμού του Υ/Β, με την απώλεια 19 μελών του πληρώματος και 5 επιβαινόντων, την αιχμαλωσία 28 μελών του πληρώματος και 2 επιβαινόντων, ενώ οι Αρχικελευστής Νικόλαος Μαρουλάς και Δίοπος Δημήτριος Παπαδημητρίου έφτασαν κολυμπώντας στην Εύβοια διαφεύγοντας στην συνέχεια προς την Μέση Ανατολή. Παράλληλα όμως με τη περισυλλογή των τραυματισμένων ναυαγών, μελών του πληρώματος του Υ/Β ΤΡΙΤΩΝ από τους Γερμανούς, αφαιρέθηκε από το βυθιζόμενο υποβρύχιο η πολεμική του σημαία. Η σημαία αυτή παρέμεινε στα χέρια του κυβερνήτη του Γερμανικού ανθυποβρυχιακού, υποπλοίαρχου Τζέρο Κλάινερ (Gero Kleiner), ως πολεμικό ενθύμιο/λάφυρο μέχρι τις 20 Σεπτεμβρίου 1972, οπότε σε αναγνώριση του ηρωισμού και της γενναιότητας του τότε πληρώματος, την παρέδωσε σε ειδική τελετή, στον τότε Πλωτάρχη Ιωάννη Μανιάτη, Κυβερνήτη παραλαβής του νέου υποβρυχίου ΤΡΙΤΩΝ (S-112). Η πολεμική σημαία του ΤΡΙΤΩΝ βρίσκεται σήμερα στο γραφείο του Διοικητού Υ/Β.

Υ/Β ΚΑΤΣΩΝΗΣ

Στην 7η πολεμική περιπολία του, ευρισκόμενο βόρεια της Σκιάθου στις 14 Σεπτεμβρίου, το Υ/Β ΚΑΤΣΩΝΗΣ με κυβερνήτη τον Αντιπλοίαρχο Βασίλειο Λάσκο, παρέμενε σε περισκοπικό βάθος περιμένοντας την διέλευση ενός εμπορικού πλοίου που σύμφωνα με τις πληροφορίες που είχε συλλέξει, ερχόταν από την Θεσσαλονίκη. Τις απογευματινές ώρες αναδύθηκε, και έλαβε την πληροφορία από ένα μικρό ιστιοφόρο ότι ο καπνός που εκείνη την στιγμή διακρινόταν βόρεια στο βάθος του ορίζοντα, προερχόταν από μεγάλο ατμόπλοιο. Ο κυβερνήτης θεωρώντας ότι επρόκειτο για το στόχο που περίμενε, διέταξε την άμεση κατάδυση του υποβρυχίου και πορεία προς το σημείο όπου είχε φανεί ο καπνός. Παράλληλα, ετοιμάσθηκαν οι πρωραίοι και πρυμναίοι τορπιλοσωλήνες, δόθηκαν οι τελευταίες οδηγίες και το υποβρύχιο τέθηκε σε κατάσταση «πολεμικής έγερσης». Στις οκτώ το βράδυ, διατάχθηκε ανάδυση. Η ομοχειρία του πυροβόλου πήρε θέση και το Υ/Β έπλευσε εν επιφάνεια, και με τις δύο του μηχανές, εναντίον του εχθρικού στόχου. Βρισκόμενο σε απόσταση 2.000 μέτρων από τον εχθρικό στόχο, διέκρινε ότι αυτός αιφνίδια εξέπεμψε σήμα αναγνώρισης. Κατανοώντας ο κυβερνήτης ότι επρόκειτο περί εχθρικού πολεμικού πλοίου, έδωσε αμέσως διαταγή ταχείας κατάδυσης φέρνοντας το Υ/Β σε περισκοπικό βάθος. Το εχθρικό πλοίο ήταν γερμανικό ανθυποβρυχιακό που φθάνοντας πάνω από το ΚΑΤΣΩΝΗΣ, πριν αυτός εκδηλώσει επίθεση, εξαπέλυσε τρεις δέσμες βομβών βάθους, με μικρά χρονικά διαστήματα ρίψης αναμεταξύ τους που εξερράγησαν πλησίον του Υ/Β προκαλώντας σοβαρές βλάβες, ανωμαλίες και διαρροές. Η κατάσταση εντός του Υ/Β ήταν δραματική: πηδάλια βάθους εκτός, διαρροές, έκλυση χλωρίου, γυροπυξίδα εκτός, βραχυκυκλώματα. Η αντίδραση του κυβερνήτη ήταν να διατάξει επείγουσα ανάδυση. Με το άνοιγμα της καθόδου του πυργίσκου βγήκαν στην γέφυρα ο κυβερνήτης, ο Ανθχος Σ. Τρουπάκης, ο Έφεδρος Σμρος Π. Λαμπρινούδης, η ομοχειρία του πυροβόλου καθώς και μέλη του πληρώματος. Αμέσως άρχισε η τροφοδότηση του πυροβόλου με πυρομαχικά από την πυριπιδαποθήκη του πλοίου προς την γέφυρα. Το πυροβόλο του ΚΑΤΣΩΝΗΣ άρχισε να βάλει εναντίον του γερμανικού ανθυποβρυχιακού το οποίο άρχισε να ανταποδίδει τα πυρά με όλα τα βαριά και ελαφρά πολυβόλα που έφερε. Από το υποβρύχιο βλήθησαν 12 βολές πυροβόλου εκ των οποίων 4-5 επέτυχαν να σιγήσουν το πρυμναίο πυροβόλο της κορβέτας, η οποία τότε έστρεψε την πλώρη και πλησίασε ολοταχώς προς εμβολισμό. Η τελευταία βολή από το υποβρύχιο, εβλήθη από απόσταση 50 μέτρων κατά της κορβέτας και την έπληξε στη γέφυρα. Εν τω μεταξύ η εχθρική κορβέτα, χείρισε μετά τον εμβολισμό, με ανάποδα και από εγγύτατη απόσταση από την πρύμνη του υποβρυχίου, έβαλλε με όλον τον όγκο του πυρός της και με χειροβομβίδας, τυφέκια και περίστροφα κατά της γέφυρας του υποβρυχίου και των καταστρωμάτων. Τότε υπήρξαν πάρα πολλά θύματα από το πλήρωμα. Ο κυβερνήτης σκοτώθηκε μαζί με τα μέλη της ομοχειρίας του πυροβόλου. Ο Υπαρχος Υποπλοίαρχος Η. Τσουκαλάς εντός του Υ/Β προσπαθούσε να αποτρέψει το μοιραίο και να κρατήσει το υποβρύχιο στην επιφάνεια. Όταν πλέον τα πάντα είχαν κριθεί, ήταν αυτός που έδωσε την διαταγή εγκατάλειψης και βγήκε τελευταίος από την πρωραία κάθοδο την ώρα που το ΚΑΤΣΩΝΗΣ εβυθίζετο με μεγάλο θετικό εκκρεμές. Απωλέσθησαν 32 μέλη του πληρώματος ενώ 15 μέλη και 4 επιβαίνοντες αιχμαλωτίσθηκαν. Τρεις διασωθήκαν κολυμπώντας (Υπχος Η. Τσουκαλάς και Υποκελευστής Α΄ Τσίγκρος στη Σκιάθο, Υποκελευστής Α΄ Αντωνίου στις ακτές Πηλίου).

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΟΛΙΣΚΟΣ ΥΠΟΒΡΥΧΙΩΝ

1886-2016

	ΚΑΤΑΔΥΟΜΕΝΟ NORDENFELT (I)	13/01/1886-1901
	ΚΑΤΑΔΥΟΜΕΝΟ ΔΕΛΦΙΝ	05/10/1912-1920
	ΚΑΤΑΔΥΟΜΕΝΟ ΞΙΦΙΑΣ	02/03/1913-1920
	Y/B ΚΑΤΣΩΝΗΣ (Y-1)	08/06/1928-14/09/1943
	Y/B ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ (Y-2)	21/12/1927-14/07/1945
	Y/B ΠΡΩΤΕΥΣ (Y-3)	31/08/1929-29/12/1940
	Y/B ΝΗΡΕΥΣ (Y-4)	28/02/1930-03/05/1947
	Y/B ΤΡΙΤΩΝ (Y-5)	28/02/1930-16/11/1942
	Y/B ΓΛΑΥΚΟΣ (Y-6)	17/11/1930-04/04/1942
	Y/B ΜΑΤΡΩΖΟΣ (Y-7)	05/12/1942-24/05/1946
	Y/B ΠΙΠΙΝΟΣ (Y-8)	13/10/1943-10/12/1957
	Y/B ΔΕΛΦΙΝ (Y-9)	23/04/1945-10/12/1957
	Y/B ΞΙΦΙΑΣ (Y-10)	25/07/1945-29/05/1952
	Y/B ΑΜΕΙΣΤΡΙΤΗ (Y-11)	09/08/1945-29/05/1952
	Y/B ΤΡΙΑΙΝΑ (Y-14)	29/05/1946-02/10/1958
	Y/B ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ (Y-15)	29/05/1946-02/10/1958
	Y/B ΠΟΣΕΙΔΩΝ (Y-16/S-78)	10/08/1957-11/04/1975
	Y/B ΑΜΕΙΣΤΡΙΤΗ (Y-17/S-09)	21/04/1958-08/06/1967
	Y/B ΤΡΙΑΙΝΑ (S-86)	26/02/1965-01/12/1979
	Y/B ΓΛΑΥΚΟΣ (S-110)	06/09/1971-09/06/2011
	Y/B ΝΗΡΕΥΣ (S-111)	10/02/1972
	Y/B ΤΡΙΤΩΝ (S-112)	08/08/1972
	Y/B ΠΡΩΤΕΥΣ (S-113)	23/11/1972
	Y/B ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ (S-114)	26/07/1972-05/04/1993
	Y/B ΚΑΤΣΩΝΗΣ (S-115)	29/10/1973-31/03/1993
	Y/B ΠΟΣΕΙΔΩΝ (S-116)	21/03/1979
	Y/B ΑΜΕΙΣΤΡΙΤΗ (S-117)	03/07/1979
	Y/B ΩΚΕΑΝΟΣ (S-118)	15/11/1979
	Y/B ΠΟΝΤΟΣ (S-119)	18/04/1980
	Y/B ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ (S-120)	27/10/2010
	Y/B ΠΙΠΙΝΟΣ (S-121)	06/10/2014
	Y/B ΜΑΤΡΩΖΟΣ (S-122)	23/06/2016
	Y/B ΚΑΤΣΩΝΗΣ (S-123)	23/06/2016